

Maneres d'habitar un món nou

PERE TORDERA

IRENE PUJADAS

En una entrevista a *The New Yorker* l'any passat, l'escriptora Rachel Cusk afirmava: "Sembla que hi ha algun problema

amb la meua identitat. Ningú pot trobar-la, perquè no hi és –he perdut tot l'interès a tenir un «jo»–. Ser una persona sempre ha implicat tenir la culpa de ser-ho". Aquesta ruptura deliberada del "jo" té relació amb les investigacions narratives que ha dut a terme en l'última trilogia. Després d'explorar la maternitat i el divorci en dues obres de no-ficció, es va posar a buscar altres formes de representació de la subjectivitat. L'anomenada *Outline trilogy* és el resultat –prou reeixit– d'aquesta investigació, i culmina ara amb la novel·la *Prestigio*.

A *Contraluz*, una escriptora que s'acaba de divorciar viatja a Atenes per impartir un curs d'escriptura; a *Tránsito*, la mateixa escriptora es canvia de casa a Londres; a *Prestigio*,

l'escriptora viatja a un festival literari que se celebra en una ciutat europea. Sabem que es diu Faye perquè el seu nom apareix un sol cop en cada novel·la. Al llarg de la trilogia, seguim la Faye durant el trànsit que hi ha entre un final (el divorci) i un principi.

La gràcia és que a les tres novel·les la Faye sobretot escolta. Dona la paraula a companys d'avió, amics, periodistes o antigues parelles, però no diu quasi res sobre si mateixa. La trama és pràcticament inexistente, i la trilogia consisteix en una conversa constant amb terceres persones a través de la qual, tanmateix, el lector pot entendre a la perfecció quin és el marc emotiu de l'escriptora. Tot està escrit en primera persona, i l'estat de la Faye es palpa per la importància que dona a alguns fragments de la conversa, per les preguntes que fa o pels detalls que observa.

I aquí hi ha un dels moviments interessants del projecte: tot i que

sembla que la Faye se situa en segon pla, en última instància tot parla d'ella. Les seves converses no són una forma d'empatia, sinó d'egocentrisme. I es vinculen amb la manera que Cusk ha trobat d'afrontar la representativitat en un món que no ha estat com li prometien. Contra el mite del progrés, Cusk es carrega la trama tradicional. Contra la idea del jo unitari, proposa una alternativa a l'autoritat del narrador. Contra la veritat inequívoca, una honestetat construïda sense judicis. Així, la trilogia conté com a mínim tres capes: les històries de les persones que es creua la Faye, l'evolució de la Faye a través d'aquests relats i una reflexió sobre el propi projecte narratiu.

L'honestetat d'una poma

A *Prestigio*, un periodista parla amb la Faye sobre literatura i sinceritat. Segons ell, els novel·listes autodestructius fan un ús temerari de l'honestetat i el seu menyspreu per la vida genera rebuig. Per contra, l'honestetat valuosa és la dels qui tenen certa voluntat constructiva, reformista. Però el periodista es pregunta si es pot parlar d'un tercer tipus d'honestetat, un que no fuig corrents ni s'aferra al món, una sinceritat que no vol ni destruir ni solucionar. Aquesta tercera honestetat és la que busca Cusk, una manera d'arribar a la veritat des de diverses perspectives, com si fos una poma de Cézanne –i que tanmateix és absolutament egocèntrica–. Com observa la Faye en relació amb un altre personatge, "vi que su habilidad consistía en acercarse lo más posible a lo que parecía verdad sin permitir que su interlocutor llegara a sentirse abrumado por las emociones que pudiera inspirarle".

Després de la sorpresa inicial, el mètode peca de repetitiu, i l'ordre d'entusiasme és proporcional al de la trilogia. Ara bé, és innegable que el projecte conté una investigació narrativa seriosa, i la reconstrucció de la Faye és proporcional a la seva presència activa –a *Prestigio* parla i actua més, i augmenten les reflexions més o menys subtils sobre les experiències de les dones–. La protagonista ha trobat una nova forma de relacionar-se amb el món. Com demostra l'última escena de la novel·la, això la fa invencible. ♦

PRESTIGIO
RACHEL CUSK
LIBROS DEL
ASTEROIDE
TRADUCCIÓ DE
CATALINA
MARTÍNEZ MUÑOZ
224 PÀG. / 18,95 €